

Plan og Miljø

Dato: 05-07-2018
Sags. nr.: 01.05.00-P19-23-18
Sagsbeh.: Keld Koustrup Sørensen
Lokaltf.: +4599455145
Ny Rådhusplads 1
9700 Brønderslev
Telefon 9945 4545
CVR 29189501
raadhus@99454545.dk
sikkerpost@99454545.dk
www.bronderslev.dk

Notat

Natura 2000 konsekvensvurdering af minkfarmsudvidelse - Gerå Engvej 63

Brønderslev Kommune skal tage stilling til ansøgning om udvidelse af ejendommens minkproduktion fra 700 til 850 tæver. Konsekvenserne af udvidelsen er screenet i forhold til nærliggende § 3 beskyttede naturområder i forhold til reglerne i husdyrbrugloven om kategori 1, 2 og 3 natur herunder tålegrænser og regler for kvælstofdeposition i forhold til nærområdets naturtyper. Det er vurderet, at der ikke umiddelbart er naturtyper, bilag 4 arter mv., der vil kunne virke begrænsende i forhold til en udvidelse af minkfarmen med hensyn til de grænseværdier og den sårbarhed, som kendetegner området naturtyper. Notatet her fokuserer derfor alene på vurdering af konsekvenser af minkfarmens udvidelse for Natura 2000 området. Konkret som den risiko som en udvidelse af området minkproduktion udgør i forhold til Natura 2000 kystområdets dyreliv i form af engfugle pga. risikoen for undslupne mink i naturen.

Lovgivning:

I henhold til habitatbekendtgørelsens § 6 (Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter, nr. 926 af 27/06/2016) gælder følgende:

"Tilladelser, dispensationer, godkendelser, planlægning m.v.

§ 6. Før der træffes afgørelse i medfør af de bestemmelser, der er nævnt i § 7, skal der foretages en vurdering af, om projektet i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. De projekter, der omfattes af kravet om vurdering, er projekter som ikke direkte er forbundet med eller nødvendige for Natura 2000-områdets forvaltning.

Stk. 2. Hvis myndigheden vurderer, at projektet kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt, skal der foretages en nærmere konsekvensvurdering af projektets virkninger på Natura 2000-området under hensyn til bevaringsmålsætningen for det pågældende område. Viser vurderingen, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområde, kan der ikke meddeles tilladelse, dispensation eller godkendelse til det ansøgte."

For at kunne give tilladelse eller godkendelse til husdyrbrug efter §§ 16a og 16b i bekendtgørelse af lov om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v. skal der således foreligge en konsekvensvurdering, som viser, at det ud fra et videnskabeligt synspunkt uden rimelig tvivl kan udelukkes, at projektet vil skade det internationale naturbeskyttelsesområdes integritet under hensyn til bevaringsmålsætningen for området.

Natura 2000 område:

Området er udpeget til Natura 2000 område ved udpegning som EF-Habitatområde nr. 14 samt Fuglebeskyttelsesområde nr. 2. Dette Natura 2000-område er ifølge Natura 2000 planen specielt udpeget på grundlag af en væsentlig tilstedeværelse af følgende naturtyper og arters levesteder:

- De mange fugle, herunder almindelig ryle, edderfugl, dværgterne, splitterne, havterne, sangsvane, pibesvane, knopsvane, gravand, bjergand, sortand, fløjlsand, hjejle og lysbuget knortegås.
- De marine naturtyper og de lysåbne naturtyper, herunder flodmunding, strandeng, kalkoverdrev, surt overdrev, tørt kalksandsoverdrev og rigkær samt arterne mygblomst og stavsil.

Af Natura 2000 planen (2016-21) for området fremgår følgende generelle retningslinjer:

Generelle retningslinjer (uddrag)

1. Myndighederne tager i deres administration af lovgivningen og deres forvaltning udgangspunkt i målsætningen for det enkelte Natura 2000-område og sikrer dermed en grundlæggende beskyttelse af udpegningsgrundlaget.
2. Der arbejdes for at sikre de lysåbne terrestriske naturtyper en hensigtsmæssig hydrologi, drift og pleje.
3. Der arbejdes for at sikre egnede levesteder for områdets arter.
4. Hydrologiprojekter finansieret via landdistriktsprogrammet og udvidelse/sikring af levesteder fra Natura 2000-planen 2010-15 afsluttes.
6. Indsatser gennemført i 1. planperiode vedligeholdes, f.eks. ved genrydning af arealer, hvor der tidligere har været gennemført en Natura 2000-indsats.

Af **områdespecifikke retningslinjer** fremgår følgende (uddrag):

3. Tilstanden af levestederne for almindelig ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.
4. Tilstanden af levestederne for splitterne forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med artens krav til ynglelokalitet.
5. Tilstanden af levestederne for klyde, fjordterne, havterne og dværgterne forbedres, således at 75 % de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.

I forhold til tidligere Natura 2000 planer skal indsatsen fra denne planperiode (2010-15) videreføres. Dette gælder også indsatsen i Indsatsplan for Engfugle fra 2013. Den nationale prioritering af indsatsen i 2. planperiode (2016-2020) sigter på, at den planlagte og igangsatte indsats i 1. planperiode fastholdes og afsluttes, og der tages hånd om særligt truede naturtyper og arter, samt at der påbegyndes en strategisk indsats for langsigtet at sikre den nødvendige pleje af de lysåbne naturarealer.

Af den reviderede basisanalyse for området fremgår det, at prædation fra særlig ræv og mink lokalt kan indebære en meget væsentlig negativ påvirkning af små ynglefuglebestande. Overvågning af prædationen på ynglefuglearter indgår endnu ikke i NOVANA-programmet, hvorfor en konkret vurdering af betydningen heraf ikke indgår i basisanalysen.

Brønderslev Kommune samt Frederikshavn Kommune har sammen lavet en konkretisering af Natura 2000 handleplanen for området ved at udarbejde en indsatsplan for Engfugle i 2013. Af "Indsatsplan for engfugle – på Kattegat-kysten i Brønderslev og Frederikshavn kommuner" fremgår det, at pattedyrsprædation på engfugle i form af f.eks. ræv og mink er en væsentlig og stigende trussel, som der skal arbejdes for at mindske.

I og som led i denne indsatsplan er de største trusler mod områdets fugleliv identificeret, herunder også mink. Der er lavet aftaler med jægere om opsætning af fælder. Også Naturstyrelsens egen forvaltningsplan for mink (Forvaltningsplan for mink (Neovison vison) i Danmark) for f.eks. Voerså Vildtreservat nord for området indebærer samme forvaltningstiltag for at komme prædationstruslen fra mink til livs. Ligeledes er der lavet indsats for at dæmpe prædationen i øvrigt i for-

hold til områdets ynglefugle. Konkret ved regulering af bestanden af kragefugle samt fjernelse af udsigtsposter for disse i landskabet ved fældning af træer mv.

I de senere år er det gået meget tilbage med ynglefuglebestanden i Natura 2000 området og der kan være flere årsager hertil – hvor særligt prædation fra mink, ræv, kragefugle mv. kan udgøre et problem ud over udtørring af levesteder, tilgroning, frahegning af fugtige områder, invasive arter, fragmentering, græsning/slåning, gødsning mv. Af indsatsplanen fremgår bl.a. følgende:

”Mink ses generelt i området ud mod Kattegat, f.eks. som undslupne fra minkfarme i området hvoraf disse har etableret sig vildt i naturen. Mink kan være et alvorligt problem for ynglefugle i området. Der er derfor aftalt en arbejdsdeling med Naturstyrelsen om bekæmpelsen af Mink med minkfælder langs kysten, hvor Naturstyrelsen bekæmper i området Voerså-Stensnæs Vildtreservat og Brønderslev samt Frederikshavn Kommuner bekæmper i området syd herfor.”

Naturlokaliteter og arter tæt på Gerå Engvej 63:

I umiddelbar nærhed (ca. 125 meter) af Gerå Engvej 63 er der forekomst af habitatnaturtypen strandeng (type 1330). For strandengen har staten i overvågningen beskrevet tilstanden af naturtypen som værende i topklasse med høj tilstand (1). Strandengens struktur er bl.a. med lodannelser og afgræssede områder og der er arter som vingefrøet hindekne, harril, strandmalurt, strandtrehage, sandkryb, kryb-hvene, strand-engelskræs, høst-borst mv.

Miljøstyrelsen har også lavet levestedskortlægning af mulige levesteder for f.eks. almindelig ryle (underarten engryle) i samme område (se kortbilag på næste sider), hvor der er kortlagt strandeng på bl.a. Afstanden fra minkfarmen og til mulige levesteder for almindelig ryle er ca. 125 meter. Vurderingen af levesteder er senest foretaget i år 2013 før Natura 2000 planperioden 2016-2021. Levestedet er kortlagt til tilstandsklasse 3 som moderat levested og arealets størrelse er ca. 40 hektar i området fra Gerås udløb og op til Gammelsbækkens naturgenoprettede vandløb og enge i tilknytning hertil. Af basisanalysen fremgår det for hele Natura 2000 område N14 at der *”for almindelig ryle er kortlagt tre levesteder med hhv. et levested i god tilstand og to i moderat tilstand. Den moderate tilstand skyldes primært manglende størrelse og fugtighed på strandengene ved Stensnæs og Gerå.”*

Af den reviderede basisanalyse for Natura 2000 planen for 2016-2021 fremgår følgende om tilstanden af almindelig ryle i N14 som ynglefugl:

””Engryle” har både på kort sigt i perioden 2004-2011 og på længere sigt i perioden 1980-2011 været i tilbagegang. Arten findes i dag primært på nogle få lokaliteter i Nord- og Vestjylland. De største trusler mod engrylen er tab af ynglehabitat pga. dens krav til vegetationshøjde, hydrologi og fred mod forstyrrelser og prædatorer. I fuglebeskyttelsesområde nr. 2 yngede almindelig ryle senest på strandengene ved Gerås udløb og Egense, men siden 2005 er arten ikke registreret yngende i områderne. Tidligere var arten også udbredt på græssede strandenge med fugtige pander og loer ved Stensnæs, Voerså, Aså, Hou og Nordmandshage.”

Bevaringsstatus for arten engryle er således ikke gunstig og tilstanden må ikke forværres. Mellem Gerås udløb og Gammelsbækkens udløb er der udpeget muligt levested for almindelig ryle, hvor der også tidligere har været kendt et levested for arten. Naturtilstanden for habitatnaturtypen strandeng er klasse 1, mens levestedets tilstand for almindelig ryle af staten er kortlagt til at være klasse 3 (moderat).

Generel vurdering af risikoen for ynglende engfugle i forhold til undslupne mink.:

Undslupne individer af mink fra minkfarme - og evt. selvreproducerende bestande i naturen herfra - udgør en generel trussel mod engfugle i Natura 2000 områdets fuglebeskyttelsesområde. Af særlige fuglearter i området er betydningen størst af denne prædation for flere arter.

Basisanalyse revision 2016-21

mark i jagtsæsonen 2007-08).

Af denne fremgår det, at fritlevende mink kan træffes overalt i Danmark. Alle fritlevende mink i Danmark stammer fra farmmink og der har gennem tiden været en ganske god overensstemmelse mellem tætheden af nedlagte mink og tætheden af farmmink, som stadig findes i 2007-2008. Endvidere fremgår følgende af undersøgelsen:

”Det er dog også sandsynliggjort, at andelen af undslupne mink - i hvert fald i visse områder - kan være meget høj. Ved en undersøgelse af mink fanget i naturen i Thy og på Bornholm i årene 1997-2000 konkluderede Hammershøj m.fl. (2005), at ca. 80% af minkene med stor sandsynlighed var undslupne farmdyr. Det vides desværre ikke, om denne undersøgelse er repræsentativ på landsplan, men på grund af en stramning af bestemmelserne om indretning af porte og hegn omkring pelsdyrfarme i 2002 burde andelen af undslupne mink være markant faldende. Intensiverede tilsyn af farmene tyder på, at de nye bestemmelser efterleveres i stigende grad (Plantedirektoratet 2010). Samtidig viser et materiale indsamlet i forbindelse med Skov- og Naturstyrelsens minkbekæmpelsesprojekt, at der stadig kan fanges en del mink i naturen, som tilsyneladende er født og opvokset i farme (DMU, upublicerede data). Den antalsmæssige fordeling mel-

Kort fra Revideret Natura 2000 basisanalyse for området

Dels for udpegningsgrundlagets arter såsom f.eks. almindelig ryle, som er angivet i den reviderede Natura 2000 basisanalyse, som havende muligt levested kun 3 steder i Fuglebeskyttelsesområde nr. F2, hvoraf det ene er på strandene lige ud for Gerå Engvej 63. På strandene lige nord for Gerå Engvej 63 (se kort til venstre) er der bl.a. gennemført naturgenopretningsprojekt ved Gammelsbækkens udløb, med omlægning af vandløbet, miljøvenlig dyrkning af agerbrugsarealer og ekstensiv afgræsning. Ud over at kunne være en trussel mod udpegningsgrundlagets arter er truslen fra mink også mod mere almindelige engfuglearter i området, som såkaldt skærmer og beskytter de mere sjældne arter. Arter som rødben, vibe m.fl. er således også i tilbagegang og denne tilbagegang medvirker derved til at mere sjældne arter som almindelig ryle får endnu sværere ved at opretholde levedygtige bestande eller genetablere sig i området.

I forhold til undersøgelser af mink i den danske natur har Danmarks Miljøundersøgelser/Århus Universitet foretaget en vurdering heraf i jagtsæsonen 2007-2008 (*Forekomst og regulering af fritlevende mink i Dan-*

lem undslupne mink og mink, der er født og opvokset i naturen (vilde mink), kendes således ikke med sikkerhed, men det må formodes, at den relative andel af vilde mink er stigende. Udslip fra farme på grund af uheld kan formentlig ikke helt undgås, men hvis de kan reduceres til et absolut minimum - bortset fra eventuelle udslip på grund af aktivistaktioner og bevidste udslip af mink fx på havnearealer - så bør den geografiske fordeling af jagtudbyttet i stigende grad afspejle landskabernes bæreevne i forhold til ynglende mink, dvs. med de største tætheder i områder med naturlige minkbiotoper såsom søer og vandløb.”

Detailkort over levesteder for Alm. Ryle og Havterne fra Miljøportalen.

Af Miljøstyrelsens hjemmeside fremgår endvidere at 4 ud af 5 mink i naturen er undslupne fra minkfarme.

Der er således siden 2002 sket en stramning af reglerne om hegning mv. af minkfarme. Problemet med mink i naturen kan dog ikke af den grund afskrives som et problem og der er ikke umiddelbart viden på området, der gør det muligt at give et nærmere skøn over, hvordan problemet har udviklet sig siden da.

Konkret vurdering af risikoen for ynglende engfugle i forhold til undslupne mink:

Med ansøgt udvidelse af minkfarmen fra 700 til 850 tæver formodes det, at antallet af det samlede antal dyr inklusiv unger vil øges relativt proportionelt hermed dvs. med ca. 21,4 %. Andelen af undslupne mink på en minkfarm formodes ligeledes at være relativt proportionelt med antallet af dyr på ejendommen. Hvis der således sker en øgning i antallet af dyr med 21,4 %, vurderes det, ud fra en alt andet lige betragtning, at der vil kunne ske en øgning i antallet af undslupne dyr fra minkfarmen med tilsvarende ca. 21 %. Hvis dyr undslipper bure eller ved håndtering eller på anden vis og kommer ud i stalden eller uden for denne og derfra kan komme ud af enten hegn eller porte, vil en øgning i antal af dyr på farmen tilsvarende øge risikoen for at de i sidste ende undslipper ejendommen.

Brønderslev Kommune har ikke grundlag for at vurdere, om antallet af undslupne mink eller risikoen herfor er større på Gerå Engvej 63 relativt i forhold til andre minkfarme, eller i forhold til måden husdyrholdet bedrives på. Kommunen er heller ikke myndighed i forhold til tilsyn med minkfarmes indretning, hegning mv., hvilket i stedet påhviler staten.

Samlet vurdering:

Med ansøgt udvidelse af minkfarmen på Gerå Engvej 63 vil der ske en stigning i antallet af dyr med ca. 21 % og en tilsvarende relativ stigning i risiko mht. antallet af undslupne farmdyr fra minkfarmen. Denne øgning af produktionen er allerede sket pga. ulovlig produktion - hvilket medfører krav om lovliggørelse. En sådan stigning på ca. 1/5 vurderes ikke at være uvæsentlig – også selv om der er en eksisterende lovlig produktion på stedet med ca. 700 tæver.

Der lever allerede mink mange steder i naturen i Danmark. Alle er undslupne farmdyr eller efterkommere herfra. Hvis problemet med vilde og undslupne mink øges, herunder både utilsigtede udslip og udslip som følge af f.eks. hærværksaktioner mod minkfarme, vil det forværre forhold for f.eks. engfugle lokalt, idet der er en sammenhæng mellem minkfarmes beliggenhed og tætheden af vilde mink i naturen. Ud over at undslupne dyr således udgør et generelt problem for den naturlige fauna i Danmark, har det yderligere en lokal effekt, hvor de undslipper og tætheden af vilde mink i naturen således er højere.

Nærheden fra Gerå Engvej 63's minkhaller og til kortlagt potentielt levested for f.eks. almindelig ryle, på habitatnaturtypen strandeng, er ca. 125 meter. Dette er en kort afstand at forcere for en mink.

Det er undersøgt, om det er muligt at fastsætte skærpede krav i husdyrtilladelsen som kan eliminere risikoen for undslupne mink fra den konkrete farm og dermed retligt lovliggøre den allerede foretagne udvidelse af minkproduktionen. F.eks. således at det sikres, at risikoen for udslip bliver væsentligt reduceret i forhold til, hvad der nuværende lovligt kan produceres på ejendommen. Der er som beskrevet ovenfor imidlertid allerede på nationalt plan i reglerne om minkfarmes husning og hegning i de senere år lavet skærpede regler, som har skullet nedsætte risikoen for undslupne mink fra minkfarme via hegn, fælder, fangarme på døre mv. Der er således ikke oplagte muligheder for skærpede vilkår i en evt. miljøgodkendelse, som helt kan eliminere risikoen for undslupne mink fremover. Brønderslev Kommune er ikke myndighed i forhold til kontrol af minkfarmes indretning i forhold til hegning mv. og har ikke mulighed for at vurdere, om det konkrete landbrug er andet end gennemsnitlig i forhold til performance med hensyn til udslip af mink.

Det vurderes at projektet kan skade Natura 2000 områdets udpegede arter såsom engryle og andre ynglende fuglearter væsentligt, da projektet potentielt forværrer forholdene for engfugles ynglesucces både for nuværende populationer samt for muligheden for at kunne forbedre levesteder med positiv bestandsudvikling for arterne til følge. Projektet vurderes derfor at stride mod Natura 2000 handleplanens specifikke og generelle bevaringsmålsætninger – herunder f.eks. målsætningen om: *at tilstanden af levestederne for almindelig ryle forbedres, således at de kortlagte levesteder får en god naturtilstand i overensstemmelse med arternes krav til ynglelokalitet.* Natura 2000 planens krav om forbedring af levesteder og Habitatdirektivets minimumskrav om ikke at forværre tilstanden, vurderes således begge at stride mod gennemførelse af et projekt om en væsentlig udvidelse af en minkfarm. Dette skyldes, at udvidelsen ligger tæt på (125 m) et lokalt potentielt ynglested for f.eks. almindelig ryle, hvor en større minkfarm vil kunne introducere nye udslip af prædatorer - i form af mink, som vil nedsætte ynglesuccessen i området. Når eller hvis et projekt kan indebære skade på Natura 2000 områdets arter eller naturtyper, kan der ikke gives tilladelse hertil, jvf. Habitatbekendtgørelsens § 6. Da det ikke ud fra et videnskabeligt synspunkt kan afvises, at Natura 2000 område N14 som levested for f.eks. engryle forværres ved at udvide minkfarmen tæt op af dette, og da dette strider mod Natura 2000 planens bevaringsmålsætninger for området, bør der meddeles afslag til det ansøgte.

Der er ikke lavet detaljerede analyser og beskrivelser af f.eks. forholdene for andre fuglearter som f.eks. havterne, f.eks. da den særligt sårbare engryle alene er afslagsårsag.